

Ilija Muromec a Slavík loupežník

Ilija Muromec je nejčastějším hrdinou ruských bylin. Z jednotlivých příběhů by se dal sestavit jeho životopis: Až do třiceti let žil Ilija na vsi u rodičů jako nemožoucí člověk, po návštěvě dvou svatých poustníků však nabyl síly a stal se bohatěrem. Požádal svého otce o koně a vyjel do světa.

Tam z toho slavného města Muromě, z té malé vesničky Karačirova vyjížděl statný a dobrý mládenec, ten starý kozák Muromec. Na ranním modlení v božím kostele, na ranní mši byl ještě v Muromi, na hrubou chtěl už být v sídelním Kyjevě. I rozžehnal se Ilija s otcem a matičkou, pěkně se rozžehnal, pěkně jim sbodem dal a potom učinil veliký slib, že se s nikým v širém poli nesrazí a neutká, že nebude bojovat a krev prolévat. A pak starý kozák Ilija Muromec osedlal svého dobrého koně, svého dobrého hnědáčka huňáčka a vyjel do kraje, do širého pole. Pozdržela Iliju cesta cestička,

nemohl dojet do města Kyjeva a dojel jenom k městu Černigovu; a k tomu městu, k tomu Černigovu, tam se přihnalo velké vojsko, až se to černalo jako černí havraní: všechny mužiky chtějí zabít a boží kostely v popel obrátit. Zahojelo hněvem srdce bohatýra, starého kozáka Iliji Muromec, porušil Ilija svůj veliký slib, poprosil o pomoc Boha nebeského, přečistou, přesvatou Boží rodičku, popohal koně na to velké vojsko, počal to vojsko od kraje depat, depat svým koněm a střilet lukem, počal je rubat svou břítkou šavlí, svým ostrým kopím z tatarské země, až to velké vojsko porazil. A pak se rozjel k městu Černigovu. Otevřely se brány města Černigova, vycházejí z nich muži černigovští, klanějí se Ilijovi až k samé zemi:

118

„Tyj u k namu, ty statny a duoly muzence, pojď a panuj nám jako vévoda, jako vévoda města Černigova.“

I řekl statný kozák Ilija Muromec: „A já k vám nepůjdu, mužiki černigovští, nebudu vám panovat jako vévoda. Raději mi ukažte přímou cestičku, přímou cestičku do města Kyjeva.“ A tu mu řekli mužiki černigovští:

„Ta přímá cestička, ta je zarubaná, ta je zarubaná, zarostlá travou, zarostlá travou rovných třícel let, co tam u té říčky, u Smorodinky, co tam u těch blat, u černých močálů, co tam u té břizky k zemi schylené a u toho kříže Leonidova

na sedmi dubech a devíti haluzích sedí loupežník Slavík Dichmantěvič. Když ten Slavík zahvizdá slavičím hvizdem, když ten pes zaryčí zvířecím rykem, když loť zasyčí hadím sykotem,

tu všechny zelené trávy polehají, tu všechny modravé kvítky oprchají, háje a lesíky k zemi se kloní a lidé nablízku mrtví padají. Tou přímou cestičkou je to pět set verst a po té oklice je jich k tisíci.“

A tu starý kozák Ilija Muromec obrátil svého dobrého koně a rozjel se do kraje, do širého pole, rozjel se po té přímé cestičce. I přišel Ilija k říčce Smorodince, přijel k těm blatům, k černým močálům, přijel k té břizce, k zemi schylené a k tomu kříži Leonidovi a tu ho uviděl loupežník Slavík, tu Slavík zahvizdal slavičím hvizdem, tu ten pes zaryčel zvířecím rykem, tu loť zasyčel hadím sykotem a všechny zelené travíčky polehly a všechny modravé kvítečky oprchly, háje a lesíky k zemi se sklonily a lidé nablízku padali mrtví. Starému kozáku Ilijovi Muromci, Ilijovi klopýtl dobrý kůň o vývrat. A tu starý kozák Ilija Muromec povídá svému dobrému koni: „Ty mrcho pro vlky, ty měchu trávy, nemůžeš už dál, nebo ses polekal?“

Copak jsi neslyšel slavičí hvizd, copak jsi neslyšel zvířecí ryk,

copak jsi neslyšel nikdy hadí sykot?“ A vezme do ruky hedvábný bičik a udeří koně přes mocná bedra a potom podruhé přes zadní nohy a potom pořetí rovnou mezi uši a jeho rány stály už za to.

A nato odepjal svůj tuhý luk, natáhl na luk hedvábnou tětívu, přiložil k tětívě kalenou střelou a potom začal té střele domlouvat: „Zahvizdni, ty moje kalená střelko, zasáhni Slavíka Dichmantěviče!“ A pustil svoji hedvábnou tětívu,

120

pustil ji na tu kalenou střelu.

A tu zavisčela kalená střelka, zasáhla Slavíka Dichmantěviče, zasáhla Slavíka do leveho spánku, srazila Slavíka na syrou zem, na syrou zemi do trávy kavylu.

A starý kozák Ilija Muromec, Ilija se rozjel až k samému Slavíkovi, uchopil Slavíka za žluté kučery, spoutal Slavíkovi jeho bílé ruce, spoutal Slavíkovi jeho hbité nohy, přivázal si ho ke třmenu z ocele a pak se rozjel přímou cestičkou, přímou cestičkou k městu Kyjevu. I musil starý kozák Ilija Muromec jet kolem hnízda toho Slavíka a měl ten loupežník Slavík Dichmantěvič doma tři milé, rozmilé dcery. Pohlédla okénkem nejstarší dcera a potom povídá takové slovo: „Jede náš tatíček na dobrém koni a veze mužíka, selského troupa, k pravému třemeni přikovaného.“ Pohlédla okénkem prostřední dcera a potom povídá takové slovo: „Jede náš tatíček na dobrém koni a veze mužíka, selského troupa, k pravému třemeni přikovaného.“ A tu pohlédla do okna nejmladší a potom povídá takové slovo: „Ach vy moje milé rodné sestřičky, vy věru pro rozum nic nemyslíte!“

119